

давно, але вже в початку він перевжив такі часи, що й більш міцним, літнім справам. Під час минулого заколоту робітників вважали за армію, придатну для боротьби із зменшеним урядом. Інтереси робітників затемнювались інтересами цілком революційними. Є чутки, що революційні партії мають думку ще раз використати робітників в цьому напрямку. Парти соц.-революціонерів і соц.-демократів вуються проміжкою, щоб стати на чолі професійних робітничих організацій. При соц.-демокр. партії, — як є видимо членам с.д. фракції, — засновано навіть спеціальну професійну комісію. А центральний комітет соц.-демократів виводив особливий приказ, щоб всі члені партії допомагалися старшинства по професійних спілках.

В дальшій частині своєї промови Курлов докладно пітце постанови штутгартського та нижегородського соціалістичних в'адів та партій літературу, доводчи цитатами домінуючу роль соціалістичних партій по професійних організаціях і певну тенденцію цих партій що до зламання існуючого в державі ладу.

На прикінці Курлов каже, що в цього є ще надавичайно цікавий документ, що виходить з соц.-демократичної фракції. Існуюча при фракції, бюро забажало цілях анкети доводитися, скільки членів партії беруть участь у професійних спілках і скільки членів стоять на чолі цих спілок. Першу частину цієї анкети було опубліковано, але з другою було поставовано вважати секретною, як, наприклад, секретні цікавили департамент поліції (сміх). Але тепер ми перевірюємо це, що «разоблачені» і через те я вважаю для себе можливим на цей час не коритися постановами соц.-демократичної партії (сміх, оплески на правах).

На підставі цього документа, сен. Курлов каже, що з 36 професійних союзів ради 16 цілком складаються з соц.-демократів, 9 — з соц.-революціонерів і тільки 8 з безпартійних. Гадаю, що наведені дані є ясна відповідь на питання, як ставиться міністерство внутрішніх справ до професійних спілок подібного типу. Вони провадять боротьбу не з професійними рухом, а з антиурядовою пропагандою. Вам зрозуміло, що професійні товариства часто перетворюються в противаконні товариства, і коли уряд не вживатиме проти них заходів, то ми знову побачимо політичну забастовку, а потім, можливо, повстання. Міністерство цього притуплює, не може і я запевняю з цього місця — і не допускає. (Вигук: «браво»).

Покровський 2-й вважає, що доводи представника уряду не можуть когось переконати, бо адміністрація відносно професійних спілок виявляє повну сваволю. Ставляється прихильно до організацій підприємців, уряд придуше організації робітників.

Заяву представника уряду про те, що цієї фракції соц.-дем. має своє бюро і робить анкету, промовель називає цілковитою вигадкою (оплески на лівих). Класовий буржуазо кріпацький уряд, в з'організованому робочому класі відчуває свого непримірного ворога, але ніякі події його перепони не зможуть спінити робітничий рух. (Оплески на лівих).

Герасимов каже, що поясневши представнику уряду насамперед переконали його, що місцеві адміністративні органи працювали цілком солідно, а урядом, а друге — в тому, що політика уряду цілком суперечить правилам 4 го марта і на думку промовця — напримінна на те, щоб зовсім звісити професійні спілки.

Історія одного селянинка *).

Еркмана - Шатрана.

Частина третя**).

Перший рік республіки.

Військо наше тоді порозсіли по різних місцях, куди треба було республіці. Баталіон Сени і Ліварі з першим і другим Альброжським легіоном пішли на Шарета, 32-ю півбрігаду, 57-а Бовуазільську і 72-а Венсенську пішли на з'єднання з армією північних Піренеїв. Майже всю туту війну, почавши від Майнца, ми провели в купі з 72-ю півбрігадою і тепер з великом жалем ми попроціали з нею, 13-а півбрігада лишилась обороняти Нант. Я був дуже радий, що мене наставлено було за сержанта у мій давній Парижсько-вогезький баталіон.

Не багато лишилося серед них давніх товаришів, але ті, що лишились, були по-пам'яті завжди веселі; всіх їх дуже любила Лізетта і називала їх: «мої парижани». Лізетта, Мареска і маленький Кассія бачив що-дня. Сотня вибрала Мареску за лейтенанта; його сміливість і лицарські вчинки у Ентримській бітві давали йому право на це. Він хотів одмовитись, бо торговля давала йому більше вигоди, але Лізетта не давала йому спокою, бо дуже хотілось бути офіцером; нарешті я Йому сказав:

— Слухай: краще вже зробити так, як вона хоче, я її добре знаю: вона тобі дихати не даст, коли ти її не послухаєш; вона дуже спаволюбна, як і всі наші барські дівчата.

Він тільки сміявся; але, як прийшов приказ про його назначення, він все ж та-ки був дуже радий, що дійшов вищого чину. З той пори Лізетта що-дня пітала

* Перша і друга частини «Історії одного селянинка» прод. окремою книжкою в Українських книгарнях. Ціна 60 коп.

**) Див. «Рада» № 244.

Вечірнє засідання.

Засідання присвячено дебатам з приводу запитання про професійні спілки.

Петров від імені трудовиків пропонує формулу переходу до чергових справ, в якій зазначено, що пояснення представника міністерства неможна вважати задовільночими.

Щенкін від імені кадетів подає формулу переходу, в якій висловлено бажання, щоб уряд забезпечив робітникам спроможність об'єднуватися у спілки для оборони праці законним способами.

Мейндорф вважає, що в переслідуваннях професійних спілок в боку

уряду була безперечна «незаконність». Губернські приставства дозволяють собі сваволю, і таке управління, звичайно, не бажане.

Курлов, на думку промовця, — свою промовою не спростував праильності запитання. (Оплески центра і кадетів).

Голомбов вважає, що анархія буде тоді, коли уряд, поминаючи сенат, почне пильнувати законності.

Засідання закривається в 11 год. 30 хвилин.

ПО РОСІІ.

Іероманах Ілодор. Діяльність іероманаха Ілодора за останні часи значно змінилася. Він, як пишуть до Рѣчи, «кинув свої людожерні виклики про інородців і взявся до багатирів та купців». Сталося це через те, що царинські багатири відмовились по-жертвувати гроші на будівлю нового музичного монастиря. Ілодор обявив проход проти купців, «які, як він каже, давлять і гнуть бідний народ». В проповідях Ілодора доводиться,каже газета, чути такі звакли: «Бідні робітники добивалися попіщення свого становища і добивалися бути, але за дідрісні багатири відбирали у робітників все, що й дали». Робітників же, за їх бажання, поліпшили своє становище старці, позасажували по тюмах. І праюючи плаку разом з своїм проповідником. До цих проповідів прислухуються як робітники, так і поліція. В останні часи проповіді Ілодора записує поліція і передає їх прокуророві. Окрім того, поліція ще запише тих осіб, які чули ці проповіді, щоб потім виставити їх за свідків. На цей огляд поліції та на записування проповідів простий народ дивиться, як на роботи ворога людського — чорті і вважає Ілодора за мученика. Славі Ілодор, як святої людини, багато допомагає та, що він виганяє «бісів» з хворих на перві людей. Як те робиться, ми вже якось писали. Все це гуртує навколо Ілодора темних людей. Найбільше прихильников Ілодора серед жінок. Писяя служби прихильники розходяться по місті юрбами з співаниям молитов та писалів. Прихильники Ілодора носять образ Юрія Побідоносця і хрест в стрічкою в три кол'яри зверху. Тепер Ілодор клопочеться, щоб йому дозволили друкувати метеліти та заклики.

Скандал в земстві. На черговому засіданні земської сесії в Горбатовському земстві, нижегородській губернії, виник скандал, який учинив представник духовенства Алмазов. Навіть зовсім мирні гласні обурився і подали протест на вчинок о. Алмазова. Протест цей відкриває, що о. Алмазов негаряю проводився, коли обговорювали питання про допомогу на церковно-парафіяльні школи. На другий день після того засідання о. Алмазов не явився. За ним послали. Він відмовився прийти. Через те, що

він був секретарем зібрання і всі були в нього, зібрання другого дня не могло відбутися. Тоді пішов до нього на кватирю член управи. Наслідки цього були такі: Алмазов заявив, що на зібрання не піду, бо

од іх лиха, певно, за «образъ мыслей»; або — як прусаки докірливо дивилися на С. Руданського за непорівняність батькові:

Тільки сумно виглядають

Із шкідливі прусаки.

Прикладів є досить, що до зневажливого відношення зашкідливого звіра до українських письменників і студентів.

А от тарацани теж даються візки.

Читає, скажемо, український патріот там якусь радикальну газету — зараз вилізе з-за печі здоровий тарацанської паніltre. Вириче, як може, свої очі, докірливо поводити своїми українськими вусами і думає:

— На Бога! Куди ми йдемо!

Коля український студент задирає ноги на спину ліжка і починає мріяти про автономію України, тарацан з острожем вибушує очі і вертає в нетри щілини до свого семейства:

— Шо то буде! Шо то буде? Як почуєш шелест української газети, исчезніть тікає у щілину:

— Шо пишуть? Шо пишуть?

Аж от почута тарацан, що становитимут пам'ятника Шевченкові. Заметались,

А прочитавши біографію, розсердилися:

— Е, прокламації! Треба щось робити.

Надумалися скласти біографію.

Таку, щоб Шевченко був у ній нічий, ні добрий. Ні холодний, ні гарячий. Такий, як воно — запічні тарацані.

Рішили переробити Шевченка. Зробите такого, щоб був, як слід. І такому поставити пам'ятника.

— Кажуть, що Іван Шевченко жив за часів кріпацтва?

— Хто його знає. А понеже, за смертью його Шевченка, трудно рішити категорично — краще про це ніде не писати.

— Та він від — брехня! Всякому та — брехня, ніби за часів кріпацтва музикам було тяжко. Он мої покійнік батько чистенько хвалилися, що вони багатою музикам за рідного батька були, а бабам за холовка. Он що, а не то що «на пана робили».

— А малиони які вони видають?

— Шевченко в неволі¹.

— І в салдаківській одязі.

— Виходити що... ні, цього й скаже він не віжується.

— Он до чого дожил! Шо його робити?

— І тут — брехня! Всякому та — брехня, ніби за часів кріпацтва музикам було тяжко. Шевченко в татарській неволі. Про татарську й турецьку неволю у ній досить віршів єсть. І в піснях народніх про цю саме неволю співається.

Рішили вжити заходів, щоб про кріпацтво ні в яких біографіях не згадували. Поступово вони відмінно були, що Шевченко був в татарській неволі. Про татарську й турецьку неволю у ній досить віршів єсть. І в піснях народніх про цю саме неволю співається.

Причина вжити заходів, щоб про кріпацтво ні в яких біографіях не згадували.

Таким побитом під глибоко-думні запічні старіння з'являються на обрії українського життя.

Поруч з блощицями. Ці, останні, намагаються робити фізичне «воздійство» на українську інтелігенцію.

Тарацані і раді б зубом утрутити та вже доводиться поглядом орудяти.

Рідко словом.

Після виступу в справі пам'ятника Шевченкові, уявіть собі, як вони будуть сердито визирати із їхніх

щілин.

Як будуть вночі паскудити приємні біографії Шевченка!

Чорним соком своїм класи плями на «гострі» місяці біографії.

Хоч так, коли словом не можуть, коли ауба дасті біг.

Камо пойду от лица твого Господа" (уперше) С. А. Т. Б. теж під орудою О. К.

◆ Випущено з тюрми. Д-ку О. Ф. Розміровичеву, яку арештовано було в літку, цими днями випущено з лук'янівської тюрми під ажклад 10.000 карб. Також випущено з під арешту і студента Костя Шила, якого заарештовано було після днівми; серед річей, забраних у його на перегляд, нічого забороненого не знайдено.

◆ Справу гімназиста Седлецького, яку мали розглядати 28 жовтня в київській судовій палаті, одкали на невидомий час через те, що острожська поліція нікія не може розшукати колишнього інспектора Златопольської гімназії д. Живого, на життя якого робив замах Седлецький, а тим часом

судова палата має відомості з пільгової округи, що д. Живий служить зараз як інспектор гімназії в Острозі. Судова палата ухвалила подати скаргу прокуророві на недбалство острожського повітового справника.

◆ Прохання чигиринців. Чигиринська міська дума подала д. київському губернаторові прохання про те, щоб на державний кошт було зроблено з Чигирином до Новогеоргіївського (на Херсонщині) заливану дорого.

◆ На південно-західній залізниці. Останніми часами начальство південно-західної залізниці заходилося чистити свій канделяр від инородців. Через це залишив свою посаду начальник одеського відділу "служби движень" — д. К. А. Войнаровський. Слідком за Войнаровським мусять піти: д. д. О. Ф. Глинка, Закржевський, Яновський і ін. Звичайно, позбавлювання служби мотивається завше потребою зменшити питання.

◆ В київській судовій палаті сьогодні мають розглядати справу колишнього борзенського справника Владиславського та Локотя і Мильського. Першого обвиняють за різкі незаконні вчинки на службі, а двох останніх за те, що вони давали хабари Владиславському.

◆ Переполох серед вищого духовного начальства. Серед київської інтелігенції виника думка заснувати на зразок московського товариства "віруючих по евангелю" релігійну спілку. Ще ця спілка не подала жадних ознак життя, а вже вище духовне начальство доручило київським місіонерам збирати відомості про "нову експедицію" і подати детальній доклад про програму і діяльність "сектантів".

◆ Шахрайства в волосько-камському банківстві. Виявилось, що по банках в Н.-Новгороді, Казані, Симбірському та Саратові по підроблених документах київського відділу волосько-камського банка одержано невідомими шахраями 1.250 карб. Крім того дозвано, що в київського відділу викрадено 100 переводових бланків, на підписах адміністрацію банка. Арештовано поліцейського Давидова, що служив в банку; на його думують, що він по цих підроблених бланках одержував гроші.

◆ Вибори в київську міську думу. Київський губернатор запропонував міському голові подати про те, що всі формальності що до виборів нових гласів міську думу, а також і сами вибори відбулися в такий строк, аби нова дума могла вже почати свою діяльність з 1 квітня.

◆ З Київщини. В тюрмі. В Черкаській тюрмі зараз сидить 294 душі, між ними 55 жінок та дітей.

◆ Редактор в тюрмі. 25 жовтня в уманській тюрмі привезено з Полтави бувшого редактора кременчуцької газети "Южне Слово", Гросмана-Борисова. Він вже одесів в миргород-

поміщик начальника місцевої пошти, Боровський, спочатку програв в місцевому клубі в карти 3.700 карб., а тоді ще вкрав 2.000 карб. і втік кудися. В Переяславі лишилась його сім'я. Почалось слідство. Разом з Боровським прошав в старшині одного з тутешніх клубів, А. Марченка, заграничний пашпорт.

◆ З Волині. Арешт офіцера. Воєнний

слідчий по важливих справах арештував за розтрату казенних грошей кавалерія поручика одної з місцевих артилерійських батарей.

◆ Добра озимина. В багатьох місцях Волині озиме жито та пшениця повістали дуже буйні. Селяни бояться, що хліб не почав колоситися і косить його на пшуну для худоби. Інші ж просто випасають худобою, не дивуючись на те, що земля дуже грузка після останніх дощів.

◆ Врожай сачавиці. В цьому році по всій Волині дуже багато насилля сачавиці. Інші під сачавицею займають восьму частину всього сюгоріншого хлібу. Насилно було сачавиці так багато через те, що в останні дні року вона стала дуже в ціні. Селяни і селянини і німці — колоністи. Врожай сачавиці вийшов в 50 разів більший, ніж й потрібно. Через це ціна на неї з кожним днем все падає і падає. Раніше давали за пуд 2 рублі, а тепер вже тільки 1 р. 10 коп., а далі будуть давати ще менші.

◆ "Зять". Неділі дві тому з Житомира віртався до дому в село Дівочки один заможний селянин. Після це залишив свою посаду начальник одеського відділу "служби движень" — д. К. А. Войнаровський. Слідком за Войнаровським мусять піти: д. д. О. Ф. Глинка, Закржевський, Яновський і ін. Звичайно, позбавлювання служби мотивається завше потребою зменшити питання.

◆ В київській судовій палаті сьогодні мають розглядати справу колишнього борзенського справника Владиславського та Локотя і Мильського. Першого обвиняють за різкі незаконні вчинки на службі, а двох останніх за те, що вони давали хабари Владиславському.

◆ Переполох серед вищого духовного начальства. Серед київської інтелігенції виника думка заснувати на зразок московського товариства "віруючих по евангелю" релігійну спілку. Ще ця спілка не подала жадних ознак життя, а вже вище духовне начальство доручило київським місіонерам збирати відомості про "нову експедицію" і подати детальній доклад про програму і діяльність "сектантів".

◆ Шахрайства в волосько-камському банківстві. Виявилось, що по банках в Н.-Новгороді, Казані, Симбірському та Саратові по підроблених документах київського відділу волосько-камського банка одержано невідомими шахраями 1.250 карб. Крім того дозвано, що в київського відділу викрадено 100 переводових бланків, на підписах адміністрацію банка. Арештовано поліцейського Давидова, що служив в банку; на його думують, що він по цих підроблених бланках одержував гроші.

◆ На переселення. З Поділля в 1910 році збиралася на переселення в батьківських гнізда до трьох тисяч селян. Оселились думаюти переважно в заильській та амурській ("Зелений кін") областях та губерніях: томській, енісейській та іркутській.

◆ З Чернігівщини. Сліпі молоді. Цими

дніми в селі Шостовиці, чернігівського повіту, виникла бувший вихованець чернігівської школи сліпих С. Сердюк, 22 рік, в міщенку Чернігова. Чухлі, 45 літ, теж сліпі на обідва ока.

◆ З Полтавщини. Фальшивий крам. В Кременчуці викрито цілу фабрику, де підроблювали всякий аптекарський крам. Знайдено всікі мазі та інші лікарства.

◆ Убивство на весіллі. 25 жовтня в селі Руївщині на весіллі в земському фермера стала крізь поділ. Один з гостей, Погоріль, викопав за столом в кешені револьвера і застрілив молоду, а тоді й себе.

◆ Крадіжка на пошті. В Переяславі

засіли чечевицю великою простири землі, що ще більше спонукнуло селян взятися до культурні цілі рослини. Все це взяте вкупу привело до того, що замісце проса, гречки й гороху селян насили чечевиці. Тепер вона являється головним продуктом на ринку. Поруч з цим, є звітка, що врожай чечевиці в наших степових губерніях цього року також дуже добрий. Таким чином, постачання переросло попит у 50 і більше разів, у зв'язку з чим і ціни на зерно зросли з 2 карб. до 1,10 карб., а незабаром ціни мають упасти ще нижче.

◆ Тютюнництво на Поділлі. Сього року під тютюновими плантаціями на Поділлі було 790 десятин. Зібрано тютюну значно менше, ніж торік, не зважаючи на те, що площа плантації, у порівнянні з 1908 р., зросла на 3,5 проц. Тютюнові плантації сконцентровані головним чином у брацлавськім, гаїсинськім, вінницькім, літинськім і летичівським повітах. Селянські тютюнові плантації становлять майже 70 проц. загального обсягу плантації. Селянські плантації продають продукти тютюнової культури євреям-скупщикам, які являються агентами як місцевих тютюнових фабрик, так і фабрик Бесрабії, Херсонщини та інших губерній. На Поділлі працює тепер 12 тютюнових фабрик. Усі вони переробляють здебільшого привезений продукт, а місцевий продукт вивозиться переважно в Бесрабію.

◆ 3 життя "Пресвіт".

Сьогодні в київській "Пресвіті" збори Ради Т-ва. Прохочуть прибути на ці збори представників усіх місцевих. 3 життя "Пресвіт" відкривається засіданням Українського наукового товариства в Київі.

28 жовтня в помешканні Українського Клубу відбулося чергове прилюдне засідання Українського Українського Наукового Товариства, на якому д. М. Гехтер прочитав реферат на тему: "Побічні селянські промисли на Вкраїні".

Головним промислом українського селянства, на думку референта, треба вважати хліборобство; поруч з ним істнують на Вкраїні і відгортають велику роль в господарстві українського селянства чимало побічних промислів: садівництво, огородництво, птахівництво, тютюнництво, бжільництво, шовківництво, хмільництво і ба-

гато та звичних кустарних чином промислів дають нашим селянам більший або менший прибуток, але коли віяти на увагу, що коштує продуцентам цей прибуток, скільки вони витрачають енергії і капіталу на здобування його, то доведеться визнати його дуже невеликим. Причина цього сумного становища побічних селянських промислів на Україні завше і скріє одні: неорганіованість і непкультурність селянства, примітивність іхніх технік, неуміння боротися з несприятливими сторонами впливами, брак кредиту, неорганіованість продажу продуктів і т. ін. Остання в агадах функцій цілком спинилася в руках глиба-скупщиків, котрі не тільки матеріальні, але завдають їм ще й моральну кризу, фальсифікуючи продукт (садівництво і тютюнництво) і цим знищуючи віру до українського селянського промислу. Через вази-ліхи умови, в яких опишилися всі промисли українського селянства, і продукти їх не можуть витратити найменшої конкуренції з закордонним крамом. Наприклад, продуктів птахівництва тютюнництво, бжільництво, шовківництво, хмільництво і ба-

гато на ці збори відсутні. Селянам відсутні, але завдають їм ще й моральну кризу, фальсифікуючи продукт (садівництво і тютюнництво) і цим знищуючи віру до українського селянського промислу.

Тютюнництво (найбільше російсько-ге-

жене на Чернігівщині і Подільщині), бжільництво (здебільшого на Полтавщині), шовківництво (переважно на Ківщині), хмільництво (виключно на Волині), а також і кустарні (домашні) промисли скріють по Україні через за-

значенні вже причини розвиваються далеко не так, як слід було, але й зовсім занепадають. Селянам боротьбі з своїм ліхом запомоги сподівати-ся в наші часи не можна ні одного. Департамент хліборобства та земства дають на цю справу надзвичайно мало, коли порівняти їхні видатки з

тим, що витрачають на запомогу селянським промислам індивідуальні та кордонні інституції.

Урядова запомога також мізерна, крім того, не можна зовсім надії мати, що вона в недовгі часи збільшилася. Таким чином, селяні мусуть покладатися тільки на себе, на розвиток самопомочі серед них самих. Тільки гарячі засновані селянські кооперації, які охопили б всі галузі побічних селянських промислів на всьому обсязі України, могли б поставити їх на кращі шляхи і саме дрібні селянські товариства на боротьбу зі злобою.

Чтоб відповісти на ці збори, селяні виступають з подорожки по околицях Бара; Іх він з великою пихою, каретою у шестеро коней. Олицу тобі наш присуд над

тим; тобі буде любо почути це і ти побачиш, що твоє справедливі застуництво за стару Беккер, не лишило без уваги. Шнейдер наробив багато злочинів, але його йому була добра за це, на велику радість усіх справжніх альзаських патріотів:

Народні застуники, послані до Рейнської і Мозельської армії, дізнатися, що Шнейдер, голова революційного суду, коли-бі ми не ставилися такі

засідання, що стояли на майдані, — і в назначений день вони виплатили всім

громадянам, що вони відмінно виконали, на п'ятсот тисяч ліврів на запомогу нещасним старим, що гинули з голоду, бо сини їх пішли на війну, а всі гроші пішли на потрібну військову

розвідниці. Та була тому ще одна причина, що вони відмінно виконали, на п'ятсот тисяч ліврів на запомогу нещасним старим, що гинули з голоду, бо сини їх пішли на війну, а всі гроші пішли на потрібну військову

розвідниці. Та була тому ще одна причина, що вони відмінно виконали, на п'ятсот тисяч ліврів на запомогу нещасним старим, що гинули з голоду, бо сини їх пішли на війну, а всі гроші пішли на

